

گنجینه سوال رایگان

+ پاسخ تشریحی

یاوران دانش

راه های ارتباطی با ما:

www.Dyavari.com

۰۲۱-۷۶۷۰۳۸۵۸

۰۹۱۲-۳۴۹۴۱۳۴

۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴
۱-	■	□	□	۳۵-	■	□	□	۶۹-	□	■	□
۲-	■	□	□	۳۶-	□	■	□	۷۰-	■	□	□
۳-	■	□	□	۳۷-	□	□	□	۷۱-	■	□	□
۴-	□	■	□	۳۸-	□	□	■	۷۲-	□	■	□
۵-	□	□	■	۳۹-	■	□	□	۷۳-	□	■	□
۶-	□	■	□	۴۰-	□	□	■	۷۴-	■	□	□
۷-	□	□	□	۴۱-	□	■	□	۷۵-	□	■	□
۸-	□	■	□	۴۲-	□	□	■	۷۶-	□	□	■
۹-	□	□	□	۴۳-	□	□	■	۷۷-	□	■	□
۱۰-	■	□	□	۴۴-	□	■	□	۷۸-	□	■	□
۱۱-	□	□	□	۴۵-	□	□	■	۷۹-	□	□	■
۱۲-	■	□	□	۴۶-	□	□	■	۸۰-	□	□	■
۱۳-	■	□	□	۴۷-	■	□	□				
۱۴-	□	■	□	۴۸-	□	■	□				
۱۵-	□	□	■	۴۹-	□	□	■				
۱۶-	□	□	■	۵۰-	□	■	□				
۱۷-	□	■	□	۵۱-	■	□	□				
۱۸-	□	□	□	۵۲-	□	■	□				
۱۹-	■	□	□	۵۳-	□	■	□				
۲۰-	□	■	□	۵۴-	□	■	□				
۲۱-	□	■	□	۵۵-	□	□	■				
۲۲-	□	■	□	۵۶-	■	□	□				
۲۳-	□	□	■	۵۷-	□	□	□				
۲۴-	□	■	□	۵۸-	□	□	□				
۲۵-	■	□	□	۵۹-	■	□	□				
۲۶-	□	□	■	۶۰-	□	□	□				
۲۷-	□	□	□	۶۱-	□	■	□				
۲۸-	□	□	■	۶۲-	■	□	□				
۲۹-	□	■	□	۶۳-	□	□	■				
۳۰-	□	■	□	۶۴-	□	□	□				
۳۱-	□	□	■	۶۵-	□	□	■				
۳۲-	□	■	□	۶۶-	□	□	■				
۳۳-	□	□	□	۶۷-	□	□	□				
۳۴-	□	□	■	۶۸-	■	□	□				

$$64/820 = 64 + 1 \times \left(\frac{43/750 - F_3}{100} \right) + \frac{3F_3}{100}$$

- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

$$64/820 - 64 = \frac{43/750 - F_3 + 3F_3}{100} \Rightarrow 82 - 43/750 = 2F_3 \Rightarrow F_3 = \frac{38/250}{2} = 19/125$$

- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ابتدا فراوانی‌ها را به هم تبدیل می‌کنیم:

^{184}X	^{182}X	^{182}X	^{180}X	ایزوتوب
۵	۴	۲	۲	صورت سؤال
۱۵	۱۲	۱۲	۱۲	

بنابراین از $35 = 35 + 12 + 12 + 15$ اتم عنصر X، ۸ تای آن ^{184}X و ۱۵ تای ^{180}X است.

$$^{184}X = \frac{15}{35} \times 100 = \% 42/8$$

$$X_{\text{میانگین جرم اتمی}} = \frac{(180 \times 8) + (182 \times 12) + (184 \times 15)}{35} = 182/4 \text{ amu}$$

- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. عنصر دارای ۳۱ پروتون و ۳۱ الکترون است (ذرات باردار) که ۶۲ درصد را تشکیل می‌دهند، پس ۳۸ نوترون دارد که ۳۸٪ بقیه را تشکیل می‌دهد.

$$\bar{M} = M_1 + F_2(M_2 - M_1)$$

$$69/8 = 69 + \frac{40}{100}(\Delta M) \Rightarrow \Delta M = 2$$

$$M_2 - 69 = 2 \Rightarrow M_2 = 71 \quad 71 - 31 = 40 \quad \text{تعداد نوترونها}$$

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زیرا پس از مهبانگ، دما کاهش یافته و سحابی‌ها تشکیل شدند و عنصر X و Z، عدد اتمی متفاوتی دارند.

- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زیرا تغییر طول عمر ایزوتوب‌های هیدروژن منظم نیست و ایزوتوب 7H شامل 6n و 8p است.

«بانک سوال یاوران دانش»

- ۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

$$1420 = \frac{xg}{0.05g} \times 10^6 \Rightarrow x = 7/1 \times 10^{-4} gMg^{+}$$

$$\text{?ion NO}_3^- = 7/1 \times 10^{-4} gMg^{2+} \times \frac{1\text{mol Mg}^{2+}}{24g \text{ Mg}^{2+}} \times \frac{2\text{mol NO}_3^-}{1\text{mol Mg}^{2+}} \times \frac{6.02 \times 10^{23} \text{ ion NO}_3^-}{1 \text{ mol NO}_3^-}$$

$$\approx 3/5 \times 10^{19}$$

- ۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$X \times \frac{1}{12} \times 19/932 \times 10^{-24} \Rightarrow 31\text{amu} = 31 \times \frac{1}{12} \times 19/932 \times 10^{-24} \approx 5/1 \times 10^{-23}$$

- ۹- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. زیرا، تمام تکنسیم موجود در جهان باید به طور مصنوعی تهیه شود.

$$F_{28X} = 3/14$$

$$F_{25X} = 3/14 \times 9 - 3/14 = 25/12$$

$$\bar{M} = \frac{28 \times 3/14 + 25/12 \times 25}{28/26} = 25/33$$

- ۱۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. زیرا، داریم:

$$\text{جرم اتمی میانگین} = \frac{1 \times 99 + 12 \times 97}{13} = 97/15$$

- ۱۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

$$\left. \begin{array}{l} e = Z + 3 \\ e = \frac{A}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} A = 2(Z + 3) \\ n = A - Z \end{array} \right\} \Rightarrow n = Z + 6 \Rightarrow n - Z = 6$$

- ۱۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. زیرا، داریم:

$$e = Z + 3 \quad \left. \begin{array}{l} A = 2(Z + 3) \\ n = A - Z \end{array} \right\} \Rightarrow n - Z = 6$$

و ناپایدارترین ایزوتوپ هیدروژن نیز دارای ۶ نوترون است.

- ۱۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. زیرا داریم:

$$56/40 = \frac{54a_1 + 56(60 - a_1) + (58 \times 40)}{100} \Rightarrow a_1 = 20$$

- ۱۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
زیرا، هسته‌ی ۵ رادیوایزوتوپ آن، ناپایدار بوده و با گذشت زمان، متلاشی می‌شوند.

۱۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. زیرا، داریم:

$$\overline{M}_X = \frac{20 \times 10 + 80 \times 11}{100} = 10/8, \quad \overline{M}_Y = \frac{35 \times 75 + 37 \times 25}{100} = 35/5$$

$$M_{X,Y} = (2 \times 10/8) + (3 \times 35/5) = 128/1$$

۱۷- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در مخلوط طبیعی اورانیم، ایزوتوب ۲۳۵ از ۷۰ درصد کمتر است.

100 g	$0/7$
1000 g	$x = v$

۱۸- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. زیرا، داریم:

$$\overline{M} = \frac{M_1 \times F_1 + M_2 \times F_2}{F_1 + F_2} \Rightarrow 14/6 = \frac{80(m - 2) + 20m}{100} \Rightarrow m = 16/2$$

$$(m - 2) = (16/2 - 2) = 14/2$$

«بانک سوال یاوران دانش»

۱۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فقط مورد دوم صحیح است.

۲۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زیرا، داریم:

$$\left. \begin{array}{l} {}^1H: 50\% \\ {}^3H: 50\% \end{array} \right\} \text{فراآنی} \Rightarrow \text{جرم اتمی میانگین} = \frac{3 \times 50 + 7 \times 50}{100} = 5$$

۲۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زیرا، داریم:

$$\text{درصد فراآنی} \times \text{مجموع جرم اتمی هر ایزوتوب} = \frac{42 \times 50 + 44 \times 30 + 48 \times 20}{100} = \text{جمله} = 43/8 \text{amu}$$

۲۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زیرا، داریم:

$$\overline{M} = 52 = \frac{50F_1 + 60F_2}{40}, \quad F_1 = 40 - F_2 \Rightarrow 52 = \frac{50(40 - F_2) + 60F_2}{40} \Rightarrow F_2 = 8$$

۲۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. زیرا، در میان ایزوتوب های ساختگی هیدروژن، 5H بیشترین نیم عمر را دارد.

$$\overline{M} = \frac{(58 \times 4) + (62 \times 21)}{25} = 61/36$$

۲۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۲۵- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. زیرا، تنها شمار نوترون های تکنسیم درست بیان شده است.

۲۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. زیرا، سنگین‌ترین ایزوتوب ساختگی هیدروژن H_1^7 و سبک‌ترین ایزوتوب ساختگی آن H_1^4 است.

۲۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. جرم یک مول ذره برحسب گرم، جرم مولی آن نامیده می‌شود.

۲۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. درصد فراوانی ایزوتوب‌های Fe^{54} و Fe^{56} را در نمونه اولیه به دست می‌آوریم:

$$\frac{55}{92} = 54 + \frac{F_2}{100} (56 - 54) + \frac{4}{100} (57 - 54) \Rightarrow \frac{55}{92} = 54 + \frac{2F_2}{100} + \frac{3}{100} \Rightarrow \% F_2 = \% 90$$

$$F_1 + F_2 + F_3 = 100 \Rightarrow F_1 + 90 + 4 = 100 \Rightarrow \% F_1 = \% 6$$

اکنون فرض می‌کنیم فراوانی ایزوتوب Fe^{56} به میزان m درصد کاهش یابد:

$$\frac{55}{90} = 54 + \frac{90 - m}{100 - m} (56 - 54) + \frac{4}{100 - m} (57 - 54) \Rightarrow m = 20$$

به این ترتیب در نمونه‌ای شامل ۲۰۰ اتم آهن، شمار ایزوتوب‌های از بین رفته Fe^{56} برابر با ۴۰ خواهد بود.

۲۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ابتدا جرم مولی میانگین B را حساب می‌کنیم.

$$\bar{B} = 79 + \frac{55}{100} (81 - 79) = 80/1$$

$$348/55 = \bar{A} + 4(80/1) \Rightarrow \bar{A} = 28/15$$

اکنون می‌توان نوشت:

$$\frac{28}{15} = 27 + \frac{F_2}{100} (28 - 27) + \frac{10}{100} (29 - 27) + \frac{5}{100} (30 - 27) \Rightarrow F_2 = 80$$

$$F_1 + F_2 + 10 + 5 = 100 \Rightarrow F_1 + 80 + 10 + 5 = 100 \Rightarrow \% F_1 = \% 5$$

$$F_2 - F_1 = 75$$

۳۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هر کدام از عنصرهای لیتیم و کلر دارای ۲ ایزوتوب طبیعی و هر کدام از عنصرهای هیدروژن و منیزیم دارای ۳ ایزوتوب طبیعی هستند.

۳۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عبارت‌های دوم و سوم درست هستند. بررسی عبارت‌های نادرست:

- جرم هر الکترون 0.005 amu است.

- الکترون و نوترون را به ترتیب با نمادهای e^- و n^+ نشان می‌دهند.

«بانک سوال یاوران دانش»

۳۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه ها:

(۱) دود سیگار و قلیان، مقدار قابل توجهی مواد پرتوزا دارد.

(۳) درصد فراوانی اکسیژن در سیاره زمین، بیشتر از سیاره مشتری است.

(۴) درصد فراوانی گوگرد در سیاره زمین، بیشتر از سیاره مشتری است.

۳۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

$$X^{q+} \left\{ \begin{array}{l} p + e + n = 3p \Rightarrow e + n = 2p \\ e = p - q \\ p + n = 40 + n - e \Rightarrow 2p = 40 + q \\ \frac{p + n}{p} = \frac{2}{1818} \Rightarrow 1 + \frac{n}{p} = \frac{2}{1818} \Rightarrow \frac{n}{p} = \frac{1}{1818} \\ \frac{n}{p} = \frac{13}{11} \end{array} \right\} \Rightarrow n - q = p$$

از حل همزمان سه معادله زیر مقادیر p , q و n به دست می آید.

$$\begin{cases} n - q = p \\ 2p = 40 + q \\ 13p = 11n \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} p = 22 \\ q = 4 \\ n = 26 \end{cases}$$

۳۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

$$^{16}\text{O} \times \frac{16}{15/99} = 79/90 = 79/95 \text{ جرم اتمی بر مبنای O}$$

۳۵- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

- لیتیم دارای دو ایزوتوب طبیعی ^6Li و ^7Li است.

- فراوانی ^7Li بیشتر از ایزوتوب دیگر است.

- مطابق داده های سؤال درصد فراوانی ^6Li و ^7Li به ترتیب برابر با ۶٪ و ۹۴٪ است.

$$\overline{\text{Li}} = 6 + \frac{94}{100} (7 - 6) = 6.94 \text{ amu}$$

۳۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. به جز عبارت آخر، سایر عبارت ها درست هستند.

جرم اتمی میانگین هر عنصر همان جرم نشان داده شده در جدول دوره ای عناصر هاست. به دلیل وجود ایزوتوب های

^{12}C , ^{13}C , ^{14}C برای کربن، جرم اتمی میانگین این عنصر، کمی بیشتر از 12 amu است.

-۳۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. برای عنصر فرضی X می‌توان نوشت:

$$\begin{aligned} 75/4 &= 72/3 + \frac{a}{1+a+5}(74/7 - 72/3) + \frac{5}{1+a+5}(76/3 - 72/3) \\ \Rightarrow 3/1 &= \frac{a}{a+6}(2/4) + \frac{5}{a+6}(4) \Rightarrow 3/1 = \frac{2/4a}{a+6} + \frac{20}{a+6} \Rightarrow 3/1 = \frac{2/4a + 20}{a+6} \\ \Rightarrow 3/1a + 18/6 &= 2/4a + 20 \Rightarrow 0/7a = 1/4 \Rightarrow a = 2 \end{aligned}$$

-۳۸- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. فرض می‌کنیم جرم هر کدام از ایزوتوپ‌ها برابر ۲۰ amu است. در این صورت شمار

ایزوتوپ‌های H^4 , H^2 و H^5 برابر با ۱۰، ۵ و ۴ است. به این ترتیب در آغاز درصد فراوانی H^5 برابر خواهد بود با:

$$\% H^5 = \frac{4}{4+5+10} \times 100 = \% 21/05$$

پس از گذشت $10 \times 4/8$ ثانیه که معادل ۶ نیم عمر H^4 و یک نیم عمر H^2 است. جرم باقیمانده هر کدام از این دو ایزوتوپ به صورت زیر خواهد بود:

پس از گذشت زمان موردنظر شمار ایزوتوپ‌های H^2 , H^4 و H^5 در مخلوط به ترتیب برابر با ۱۰/۰۷۸، ۱۰/۰ و ۲ است.

$$\% H^5 = \frac{2}{10 + 0/078 + 2} \times 100 = \% 16/55 \Rightarrow 21/05 - 16/45 = 4/50$$

-۳۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دقت ترازوی زرگری تا یک صدم گرم است.

-۴۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ایزوتوپ سبک‌تر و سنگین‌تر (فراوان‌تر) عنصر X را به ترتیب با A و B نشان می‌دهیم. مطابق داده‌های سؤال، فراوانی A و B به ترتیب برابر با ۴۰ و ۶۰ درصد است. اکنون می‌توان نوشت:

$$\begin{cases} \bar{X} = A + \frac{60}{100}(B - A) \xrightarrow{+} \begin{cases} \bar{X} - A = 0/6(B - A) \\ B - \bar{X} = 1/2 \end{cases} \\ B - \bar{X} = 1/2 \end{cases} \quad \frac{B - A = 1/2 + 0/6(B - A)}{B - A = 1/2 + 0/6(B - A)}$$

$$\Rightarrow 1/2 = 0/4(B - A) \Rightarrow B - A = 2$$

-۴۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عبارت‌های اول و دوم درست هستند. بررسی عبارت‌های نادرست:

- جرم اتمی میانگین هیدروژن برابر با ۱/۰۰۸ amu است.
- هسته پایدارترین ایزوتوپ هیدروژن، فاقد نوترون است.

-۴۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. جرم هر اتم Li^7 به تقریب ۷ amu است.

$$7 \text{ amu} \times \frac{1/66 \times 10^{-24} \text{ g}}{1 \text{ amu}} = 1/16 \times 10^{-23} \text{ g}$$

- ۴۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عبارت های اول و آخر درست هستند.

بررسی عبارت های نادرست:

p_{+1}^1 نشان می دهد.

فراوانی منیزیم در سیاره زمین، بیشتر از فراوانی فلز آلومینیم است.

- ۴۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$\overline{M} = M_1 + \frac{F_2}{100} (M_2 - M_1)$$

$$1/0080 = 1/0078 + \frac{F_2}{100} (2/0141 - 1/0078)$$

$$\Rightarrow 0/0002 = \frac{F_2}{100} (1/0083) \Rightarrow 0/02 = 1/0063 F_2 \Rightarrow F_2 \approx 0/0198 \approx 0/02$$

«بانک سوال یاوران دانش»

- ۴۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ابتدا جرم اتمی میانگین بور را به دست می آوریم:

$$\overline{M} = \frac{(10 \times 1) + (11 \times 4)}{1 + 4} = \frac{54}{4} = 10.8 \text{ amu}$$

$$?g = 1 \text{ atom B} \times \frac{10.8 \text{ amu}}{1 \text{ atom B}} \times \frac{1 \text{ atom } ^{12}\text{C}}{12 \text{ amu}} \times \frac{1 \text{ mol } ^{12}\text{C}}{6.02 \times 10^{23} \text{ atom } ^{12}\text{C}} \times \frac{12 \text{ g}}{1 \text{ mol } ^{12}\text{C}} = 1/794 \times 10^{-23}$$

- ۴۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مطابق داده های سؤال می توان نوشت:

$$X = (\text{شمار پروتون های A}) - (\text{شمار پروتون های A}) + 8 + (+2) - (-2)$$

$$\Rightarrow X = (\text{شمار پروتون های A}) - (\text{شمار پروتون های A}) + 12$$

$$X = (\text{عدد جرمی A}) - (\text{عدد جرمی A})$$

$$(\text{شمار پروتون های A}) - (\text{شمار پروتون های A}) + (\text{شمار نوترنون های A}) - (\text{شمار نوترنون های A})$$

$$\Rightarrow X = (\text{شمار نوترنون های A}) - (\text{شمار نوترنون های A}) + 12 = (10.6 - 7.9) = 12$$

$$\Rightarrow X = (\text{شمار نوترنون های A}) - (\text{شمار نوترنون های A}) + 15 = 15$$

- ۴۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. منیزیم دارای سه ایزوتوب طبیعی (^{26}Mg , ^{25}Mg , ^{24}Mg) است. با توجه به داده های سؤال فراوانی این ایزوتوب ها به ترتیب برابر ۷۵، ۱۵ و ۱۰ درصد است.

$$F_1 + F_2 + F_3 = 100$$

$$F_1 - F_3 = 65 \Rightarrow F_1 = 75, F_2 = 15, F_3 = 10$$

$$F_1 - F_2 = 60$$

$$\overline{M} = M_1 + \frac{F_2}{100} (M_2 - M_1) + \frac{F_3}{100} (M_3 - M_1)$$

$$\overline{M} = 24 + \frac{15}{100} (25 - 24) + \frac{10}{100} (26 - 24) = 24/35 \text{ amu}$$

- ۴۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$^{32}\text{P}_{\text{جرم}} = 31/1 - 27/9 = 3/2 \text{ g}$$

$$? \text{ mol } ^{31}\text{P} = 27/9 \text{ g} \times \frac{1 \text{ mol}}{31 \text{ g}} = 0.9 \text{ mol } ^{31}\text{P}$$

$$? \text{ mol } ^{32}\text{P} = 3/2 \text{ g} \times \frac{1 \text{ mol}}{32 \text{ g}} = 0.1 \text{ mol } ^{32}\text{P}$$

$$\overline{M} = 31 + \frac{10}{100} (32 - 31) = 31/1 \text{ amu}$$

در اینجا شمار مول ها را معادل فراوانی نسبی ایزوتوب ها در نظر گرفتیم.

یعنی درصد فراوانی ایزوتوب های P^{31} و P^{32} را به ترتیب ۹۰ و ۱۰ در نظر گرفتیم.

- ۴۹- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

ایزوتوب های یک عنصر در برخی خواص فیزیکی وابسته به جرم با یکدیگر تفاوت دارند.

- ۵۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عبارت های اول و چهارم درست هستند.

بررسی عبارت ها:

اتم سنگین ترین ایزوتوب پایدار هیدروژن (^2_1H) دارای یک الکترون، یک پروتون و یک نوترون است.

اگر در یون ^{2-}M ، شمار نوترون ها برابر با شمار الکترون ها باشد، رابطه $A = 2Z + 2$ برای این ذره برقرار است:

$$\text{M}^{2+} \quad \begin{cases} n = e \\ e - p = 2 \end{cases} \Rightarrow n - p = 2 \Rightarrow p + 2 = n \Rightarrow p + p + 2 = n + p \Rightarrow 1Z + 2 = A$$

از آنجا که شمار الکترون های یون های M^+ و X^{3+} با هم برابر است، می توان نتیجه گرفت که شمار پروتون های X ، دو واحد بیشتر از شمار پروتون های M است. از طرفی چون نوترون های دو گونه نیز با هم برابر است می توان دریافت که عدد جرمی X ، دو واحد بیشتر از عدد جرمی M است.

$$\frac{26}{118} \times 100 \approx 22\%$$

از بین ۱۱۸ عنصر شناخته شده، ۲۶ عنصر ساختگی قادر ایزوتوب طبیعی هستند:

-۵۱- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ابتدا جرم مولی میانگین Br_2 را به دست می‌آوریم:

$$\begin{aligned} ?\text{g Br}_2 &= 1 \text{ mol Br}_2 \times \frac{6.02 \times 10^{23} \text{ molecule Br}_2}{1 \text{ mol Br}_2} \times \frac{2 \text{ atom Br}}{1 \text{ molecule Br}_2} \times \frac{64.08 \text{ g Br}_2}{4.816 \times 10^{23} \text{ atom Br}} \\ &= 16.02 \text{ g Br}_2 \end{aligned}$$

بنابراین جرم اتمی میانگین برم را می‌توان نصف این مقدار (برحسب amu) یعنی معادل $80/1$ amu در نظر گرفت:

$$\begin{aligned} \bar{M} &= M_1 + \frac{F_2}{100}(M_2 - M_1) \Rightarrow 80/1 = 79 + \frac{F_2}{100}(81 - 79) \\ \Rightarrow F_2 &= 55 \Rightarrow F_1 = 100 - 55 = 45 \Rightarrow F_2 - F_1 = 10 \end{aligned}$$

-۵۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

با توجه به اینکه جرم الکترون را تقریباً برابر $\frac{1}{2000}$ جرم پروتون و یا جرم نوترون فرض می‌کنیم، می‌توان نوشت:

$$\frac{\text{حجم الکترون ها}}{\text{حجم یون}} = \frac{(a - q) \frac{1}{2000} \text{ amu}}{b \times 1 \text{ amu}} \Rightarrow \frac{a - q}{2000b} = \frac{1}{4800} \Rightarrow \frac{a - q}{b} = \frac{1}{2/4} \Rightarrow \frac{b}{a - q} = 2/4$$

-۵۳- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فرض می‌کنیم مخلوط ایزوتوپ‌های عنصر X شامل ۱۰۰ اتم باشد که ۳۸ اتم آن X^* و ۶۲ اتم باقی‌مانده، پایدار هستند. پس از گذشت یک شبانه‌روز که معادل ۲۴ ساعت یا $\frac{1}{3}$ نیم‌عمر ایزوتوپ X^* است، شمار اتم‌های باقی‌مانده X^* برابر خواهد بود با:

$$\text{درصد } X^* \text{ در مخلوط باقی مانده} = \frac{4.75}{(62 + 4.75)} \times 100 \approx 7.11\%$$

-۵۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی عبارت‌های نادرست:

پ) فراوانی و در نتیجه پایداری ایزوتوپ Br^{79} بیشتر از Br^{81} است.

ت) سرعت واکنش ایزوتوپ‌ها با یک ماده‌ی مشخص، یکسان است. زیرا سرعت واکنش جزو خواص شیمیایی بوده و خواص شیمیایی به عدد اتمی وابسته است که برای ایزوتوپ‌ها یکسان می‌باشد.

-۵۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. با توجه به بار یون‌های X^{2-} و D^{2+} و با توجه به اینکه الکترون‌های این دو یون با هم برابر است، می‌توان نتیجه گرفت که عدد اتمی X، چهار واحد کم‌تر از عدد اتمی D است. بنابراین مطابق داده‌های سؤال، عدد جرمی D، $17 + 4 = 13 + 4 = 21$ واحد بیشتر از عدد جرمی X است.

$$X = 21 - 17 = 20.9 = \text{عدد جرمی } X$$

$$A = 3Z - 43 = 3Z = 84$$

۵۶- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فراوانی U^{235} در مخلوط طبیعی در حدود ۷٪ درصد است.

۵۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی عبارت های نادرست:
تکنسیم نخستین عنصری بود که در راکتور هسته ای ساخته شد.
پس از ساخت تکنسیم، شیمی دانها موفق به ساخت ۲۵ عنصر دیگر شدند.
در ایران رادیو ایزوتوب تکنسیم ساخته شده است.
همه تکنسیم موجود در جهان باید به طور مصنوعی و با استفاده از واکنش های هسته ای ساخته شود.

«بانک سوال یاوران دانش»

۵۸- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از تکنسیم - ۹۹ برای تصویربرداری غده تیروئید استفاده می شود، زیرا یون یدید با یون حاوی Tc^{99m} ، اندازه هی مشابهی دارد.

۵۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
فسفر دارای رادیو ایزوتوب است و حداقل یکی از رادیو ایزوتوب های آن در ایران تولید شده است.

۶۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه ها:
(۱) بررسی ها نشان می دهد که اغلب در یک نمونه طبیعی از عنصری معین، اتم های سازنده، جرم یکسانی ندارند.
(۲) شیمی دانها ماده ای را عنصر می نامند که از یک نوع اتم تشکیل شده باشد.
(۳) یک نمونه طبیعی از منیزیم شامل ۳ ایزوتوب $Mg^{26}, Mg^{25}, Mg^{24}$ است.

۶۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عبارت های اول و دوم درست هستند (به جدول صفحه هی ۶ کتاب درسی مراجعه کنید).
بررسی عبارت های نادرست:
سبک ترین و سنگین ترین ایزوتوب هیدروژن به ترتیب دارای صفر و ۶ نوترون هستند.
نیم عمر رادیو ایزوتوب هیدروژن - ۴ کمتر از رادیو ایزوتوب هیدروژن - ۵ است.

۶۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هر چهار عبارت پیشنهاد شده نادرست هستند.
بررسی عبارت های نادرست:
(آ) اورانیم شناخته شده ترین فلز پرتوزایی است که یکی از ایزوتوب های آن، اغلب به عنوان سوخت در راکتورهای اتمی به کار می رود.

(ب) نماد شیمیایی اورانیم به صورت U است.
(پ) مطابق متن کتاب درسی فراوانی U^{235} در مخلوط طبیعی از ۷٪ درصد کمتر است. این جمله نشان می دهد که اورانیوم در طبیعت یافت می شود.
(ت) منظور از غنی سازی اورانیم، افزایش مقدار U^{235} در مخلوط ایزوتوب های این عنصر است.

۶۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اگر ضرایب واکنش (III) را در $\frac{3}{2}$ ضرب کنیم، ضرایب ماده‌ی مشترک واکنش‌های (II) و (III) یعنی H_2 با هم برابر می‌شود. با توجه به این‌که ضریب ماده‌ی مشترک واکنش‌های (I) و (II) یعنی NH_3 نیز با هم برابر است، می‌توان تناسب زیر را نتیجه گرفت:

$$? g CH_4 = 2g H_2 \times \frac{1 mol H_2}{2g H_2} \times \frac{\frac{3}{2} mol CH_4}{3 mol H_2} \times \frac{16g CH_4}{1 mol CH_4} = 8g CH_4 \quad (\text{مقدار نظری})$$

چون سه واکنش داریم و بازده هر کدام برابر با ۷۰٪ است. می‌توان نوشت:

$$\frac{\text{مقدار عملی}}{\text{مقدار نظری}} \times 100 = \text{بازده درصدی}$$

$$\Rightarrow 70 \times 70 \times 70 = \frac{x}{8g} \times 100 \times 100 \times 100 \Rightarrow x = 2/744g CH_4$$

۶۴- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ایزوتوب‌های سبک‌تر و سنگین‌تر را به ترتیب با A_1 و A_2 نمایش می‌دهیم.

$$\overline{M} = \frac{[M_1 \times 1] + [(M_1 + 2) \times 3]}{1+3} = \frac{4M_1 + 6}{4} = M_1 + 1/5$$

۶۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. به جز عبارت نخست، سایر عبارت‌ها درست هستند.
از مواد پرتوزا در کشاورزی، صنایع نظامی و ... نیز استفاده می‌شود.

۶۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فرض می‌کنیم مخلوط ایزوتوب‌های عنصر X شامل ۱۰۰ اتم هستند که ۲۴ اتم آن X^{*} و ۷۶ اتم باقی‌مانده، پایدار هستند. پس از گذشت ۳ شبانه‌روز که معادل ۷۲ است یا $\frac{1}{4}$ نیم عمر ایزوتوب X^{*} است، شمار اتم‌های باقی‌مانده X^{*} برابر خواهد بود با:

$$\frac{1/5}{(76 + 1/5)} \times 100 \approx \%1/93 \quad \text{درصد } X^{*} \text{ در مخلوط باقی‌مانده}$$

۶۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. لیتیم دارای دو ایزوتوب طبیعی $(^{3}\text{Li}, ^{7}\text{Li})$ و کلنر نیز دارای دو ایزوتوب طبیعی

^{35}Cl و ^{37}Cl است. ^{35}Cl فراوان‌ترین ایزوتوب‌های این دو عنصر هستند.

$$LiCl = 17 - (35 - 3) + (35 - 7) = 22 \quad \text{شمار نوترон‌ها: فراوان‌ترین}$$

$$LiCl = 17 - (37 - 3) + (37 - 17) = 24 \quad \text{شمار نوترон‌ها: سنگین‌ترین}$$

۶۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. با توجه به بار یون های X^{3-} و D^{2+} و با توجه به این که الکترون های این دو یون با هم برابر است، می توان نتیجه گرفت که عدد اتمی X پنج واحد کمتر از عدد اتمی D است. بنابراین مطابق داده های سؤال، عدد جرمی D ، $15 = 10 + 5$ واحد بیشتر از عدد جرمی X است.

$$X = 137 - 15 = 122 \text{ عدد جرمی}$$

$$A = 3Z - 31 \Rightarrow 122 + 31 = 3Z \Rightarrow Z = 51$$

۶۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. به جز عبارت آخر، سایر عبارت ها درست هستند. منظور از عنصر، ماده ای است که تنها از یک نوع اتم تشکیل شده باشد.

۷۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. جرم اتمی میانگین هر عنصر همان جرم نشان داده شده در جدول دوره ای عنصرهاست که برای کربن برابر $12/01 \text{ amu}$ است. علت این امر وجود ایزوتوب های مختلف کربن در طبیعت است.

۷۱- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ایزوتوب های X^{2Z+} و X^{15}_Z به ترتیب ایزوتوب سبک تر و سنگین تر عنصر

X هستند. از آنجا که $1/25$ معادل $\frac{5}{9}$ است، می توان نوشت:

$$\frac{\text{فراآنی آن} \times \text{جرم اتمی ایزوتوب سنگین تر}}{\text{مجموع فراآنی ها}} + \frac{\text{فراآنی آن} \times \text{جرم اتمی ایزوتوب سبک تر}}{\text{مجموع فراآنی ها}} = \text{جرم اتمی میانگین}$$

$$\Rightarrow \frac{[(2Z+12) \times 5] + [(2Z+15) \times 4]}{9} = 107/33 \Rightarrow Z = 47$$

۷۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از تکنسیم $(^{99}_{43}\text{Tc})$ برای تصویربرداری از غده تیروئید استفاده می شود، زیرا یون یدید

با یونی که حاوی Tc^{99} است، اندازه مشابهی دارد و غده تیروئید هنگام جذب یدید، این یون را نیز جذب می کند.

۷۳- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

عدد $2/33$ را می توان معادل $\frac{7}{3}$ در نظر گرفت.

ایزوتوب پایدارتر M همان ایزوتوب سبک تر آن است که فراآنی آن نیز بیشتر می باشد.

ایزوتوب پایدارتر: M_1 ایزوتوب ناپایدارتر: M_2

$$\overline{M} = \frac{(M_1 \times v) + [(M_1 + 2) \times 3]}{v + 3} = 63/6 \Rightarrow M_1 = 63$$

$$\text{خانه بیست و نهم جدول} \Rightarrow p + n = p + 5 \Rightarrow p = 29 \Rightarrow \text{عدد جرمی}$$

۷۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ایزوتوب های X^{15}_Z و X^{12}_Z و X^{2Z+5}_Z به ترتیب ایزوتوب سبک‌تر و سنگین‌تر عنصر X هستند.

از آنجا که $\frac{5}{4}$ معادل $\frac{1}{25}$ است، می‌توان نوشت:

$$\begin{aligned} \text{جرم اتمی میانگین} \\ = & \frac{(\text{فروانی آن} \times \text{جرم اتمی ایزوتوب سنگین‌تر}) + (\text{فروانی آن} \times \text{جرم اتمی ایزوتوب سبک‌تر})}{\text{مجموع فراوانی‌ها}} \\ \Rightarrow 107/33 = & \frac{[(2Z+12) \times 5] + [(2Z+15) \times 4]}{9} \Rightarrow Z = 47 \end{aligned}$$

«بانک سوال یاوران دانش»

۷۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اغلب هسته‌هایی که نسبت شمار نوترон‌ها به شمار پروتون‌های آن‌ها برابر یا بیش از $1/5$ باشد، ناپایدارند و با گذشت زمان متلاشی می‌شوند.

۷۶- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هیدروژن دارای پنج رادیو ایزوتوب آن‌ها (همه به جز H^3) ساختگی هستند.

۷۷- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هر چهار عبارت نادرست هستند.
بررسی عبارت‌ها:

- (ا) همهی Tc^{99} موجود در جهان باید به طور مصنوعی و با استفاده از واکنش‌های هسته‌ای ساخته شود.
- (ب) تکنسیم جزو ۲۶ عنصر ساختگی است که دانشمندان آن را از واکنش‌های هسته‌ای تولید کرده‌اند.
- (پ) نماد شیمیایی تکنسیم به صورت Te است.

$$t) \frac{99}{43} Tc : \frac{n}{P} = \frac{99}{43} \approx 1/3 < 1/5$$

۷۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عبارت‌های «آ» و «پ» درست هستند.
بررسی عبارت‌های نادرست:

- (ب) احتمال جذب a (گلوکز حاوی اتم پرتوزا) توسط b (توده‌ی سرطانی) برابر با گلوکز معمولی است.
- (ت) همان دستگاه آشکارساز پرتو است که محل توده‌ی سرطانی (b) را مشخص می‌کند.

۷۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی عبارت‌های نادرست:
آ) پسماندهای راکتورهای اتمی، خاصیت پرتوزایی دارند.

ت) تفاوت شمار نوترون‌ها و الکترون‌ها در یون‌های A^{2-}_a و X^{2+}_b به ترتیب برابر ۷ و ۲ است.

-۸۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

اگر فراوانی ایزوتوب X_2 را با f نمایش دهیم، مطابق داده های سؤال می توان نوشت:

$$X_1 : 54 \text{ amu} \quad \text{و} \quad 2f : \text{فراوانی}$$

$$X_2 : 56 \text{ amu} \quad \text{و} \quad 17(2f) = 34f : \text{فراوانی}$$

$$X_3 : 57 \text{ amu} \quad \text{و} \quad f : \text{فراوانی}$$

$$\bar{X} = \frac{54(2f) + 56(34f) + 57(f)}{2f + 34f + f} = 55/91 \text{ amu}$$

